

25 KASIM KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI ULUSLARASI MÜCADELE GÜNÜ

Sağlık Alanında Kadınların Mücadelesi;
Cadılar, Ebeler ve Hemşireler

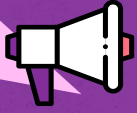
Hazırlayan: Araş. Gör. Dr. Mine Çağrı Kesikoğlu

SUNUM PLANI

- ❖ Kadına Yönelik Şiddet Nedir?
- ❖ Feminizm Nedir? Feminizm Ne Değildir?
- ❖ 25 Kasım Tarihçesi
- ❖ Kadın Sağlığı Hareketi
- ❖ CADILAR, EBELER VE HEMŞİRELER
 - Orta Çağda Cadılık ve Tıp
 - Cadı Avı
 - Cadıların Suçları
 - Şifacı Olarak Cadılar
 - Avrupa'da Tıp Mesleğinin Yükselişi
 - Amerika'da Tıp Mesleğinin Yükselişi
 - Ebelerin Yasadışı İlan Edilmesi
 - Lambalı Kadın
- ❖ Bizim Tarihimiz
- ❖ Sonuç
- ❖ Günümüz
- ❖ Bizler Neler Yapabiliriz?

KADINA YÖNELİK ŞİDDET NEDİR?

1979 CEDAW (Kadınlara Yönelik Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi) tanımı:

«Kadınların yalnızca kadın olmaları sebebiyle karşılaştıkları ve eşitsiz güç ilişkilerinden kaynaklanan bir olgu ve toplumsal cinsiyete dayalı bir ayrımcılık biçimi.»

1993 DEVAW (Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi) tanımı:

«Kamusal ve özel alanda gerçekleşen, kadınların fiziksel, cinsel, duygusal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması olası, her türlü cinsiyet temelli şiddet eylemi veya bu eylemin yapılacağına ilişkin tehdit ya da zorlama ve keyfi olarak özgürlüğün kısıtlanmasıdır.»

2011 İSTANBUL SÖZLEŞMESİ tanımı:

Kadına yönelik şiddet: İster kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar veya ızdırap veren veya verebilecek olan toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylem ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama ve keyfi olarak özgürlüğünden yoksun bırakma.

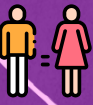
Aile içi şiddet: Aile içerisinde veya hanede veya mağdur faille aynı evi paylaşırsa da paylaşmasa da eski veya şimdiki eşler veya partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik şiddet eylemi.

Kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet: Kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları orantısız biçimde etkileyen şiddet biçimi.

FEMİNİZM NEDİR?

Feminizm kadınlar için özgürlük ve eşitlik isteyen bir fikir akımı, düşünce ve eylem biçimidir. Kadınların erkek egemenliğine karşı kolektif mücadeleleri ve bu mücadelenin dayandığı ideolojidir.

1789 Fransız Devrimi'nden iki yıl sonra Olympe de Gouges "Kadın Hakları" başlıklı bildiriye kaleme alır; 1792 yılında Mary Wollstonecraft feministler arasında genellikle ilk feminist klasik olarak kabul edilen Kadınların Haklarının Doğrulanması adlı yapıtını yayınlayacaktır. 1793 yılında Fransa'da kadın kulüplerinin faaliyetleri yasaklanır; Olympe de Gouges giyotinle idam edilir.

FEMİNİZM NE DEĞİLDİR?

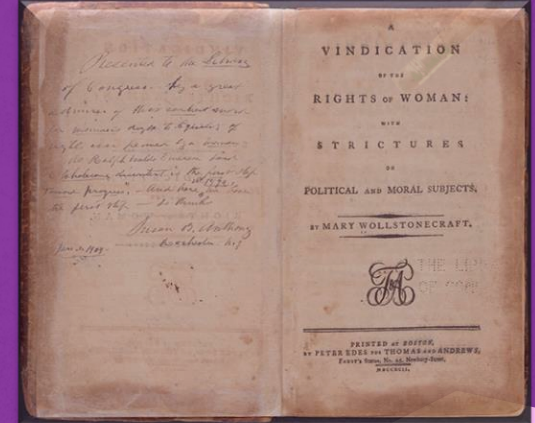
Feminizm erkek düşmanlığı değildir.

Çirkin kadınların uğraşısı değildir.

Kadınların 'üstün' varlıklar olduğunu düşünen bir akım değildir.

Feministler tarih boyunca patriyarkal yapılar tarafından karalamaya maruz kalıp; iffetsiz, histerik, çirkin, rekabetçi olarak yaftalanmış ve bu kelimenin kendisinden korkulmasına sebebiyet verilmiştir.

Ancak feministler kadın özgürlüğü hareketini oyunbozan kimlikleriyle bugüne kadar taşımış ve var etmişlerdir. Feminizm herkes içindir!

25 KASIM TARİHÇESİ

25 Kasım 1960 yılında Dominik Cumhuriyeti'nin kuzey bölgesinde bir uçurumun dibinde üç kadının cesedi bulundu. Bunlar Patria, Minerva ve Maria Teresa isimli Mirabal kız kardeşlerdi. Mirabal kız kardeşler ülkelerinde diktatörlüğe karşı özgürlük mücadelesi verdikleri için gizli polis tarafından kaçırılarak tecavüze uğrayıp vahşice katledildiler.

- ♀ Dominik halkı, 'Kelebekler' olarak isimlendirdiği Mirabal kardeşlerin ölümlerinden 1 yıl sonra, Trujillo diktatörlüğünü devirmeyi başardı.
- ♀ 1981 yılında ise Dominik'te toplanan Latin Amerika Kadın Kurultayında 25 Kasım, "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele ve Uluslararası Dayanışma Günü" olarak kabul edildi.
- ♀ 1999 yılında BM Genel Kurulu'nda alınan karardan bu yana dünya, öldürdükleri tarih olan 25 Kasım'ı, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü olarak anmaya başladı.

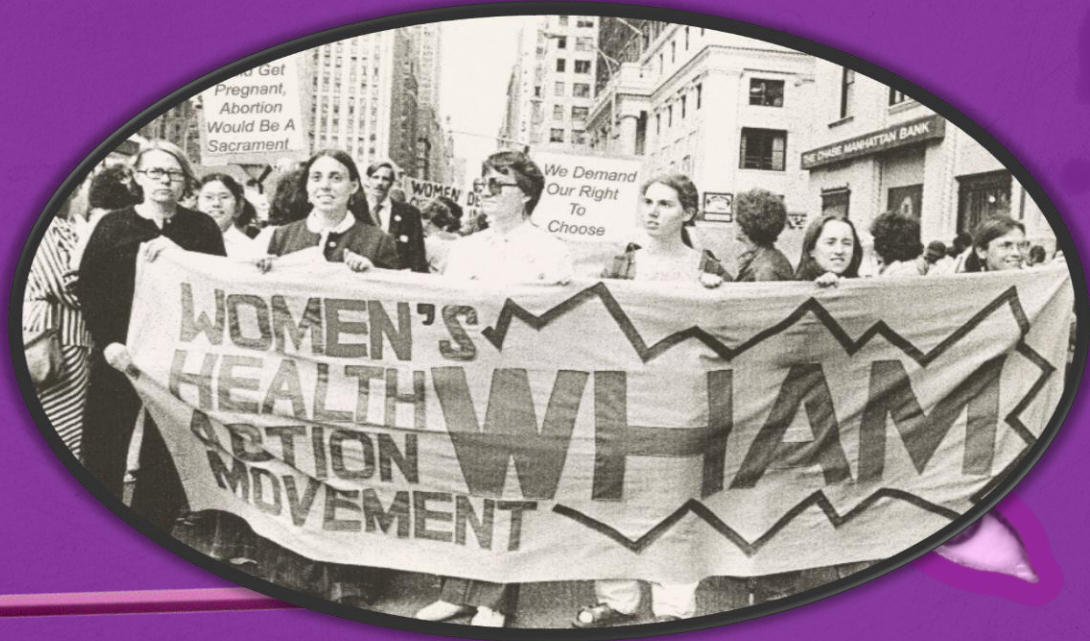
KADIN SAĞLIĞI HAREKETİ

Kadın Sağlığı Hareketi (WHM), 1960'larda ve 1970'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde Kadın Kurtuluş Hareketi'nin bir alt hareketi olarak ikinci feminizm dalgası sırasında başladı. WHM aktivizmi, kadınların doğurganlık kontrolü ve ev ilaçları gibi çeşitli konularda kendi bedenleri üzerindeki bilgi ve kontrollerini artırmanın yanı sıra geleneksel doktor-hasta ilişkilerine, doğumun tıbbi hale getirilmesine, sağlık sistemindeki kadın düşmanlığına, gereksiz histerektomilere ve ilaç güvenliğinin sağlanmasına meydan okumayı içerir.

Tarihsel olarak WHM'nin kökeni Amerika Birleşik Devletleri'ndeki çeşitli hareketlere dayanır: 1830'lar ve 1840'lardaki Halk Sağlığı Hareketi, 1800'lerin sonu ve 1900'lerin başında kadınların/ebelerin tıp pratiği yapabilmesi veya tıp fakültelerine girebilmesi için verilen mücadele, sağlık hizmetlerine erişimi iyileştirmek için çalışan Siyah Kadın Kulüpleri, 1960'lardaki çeşitli sosyal hak hareketleri gibi.

Barbara Ehrenreich ve Deirdre English *Çadılar, Ebeler ve Hemşireler* (1972) adlı çalışmalarında da bu iki hareketi karşılaştırmıştır.

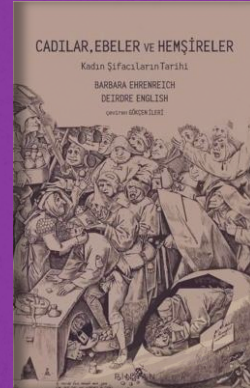
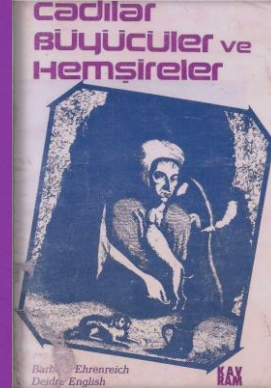
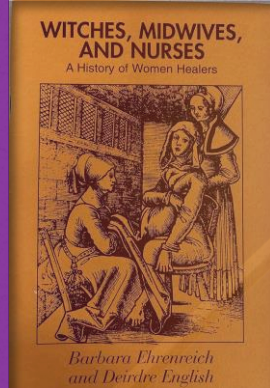
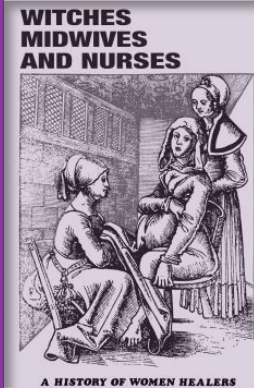

CADILAR, EBELER VE HEMŞİRELER

Kadın Şifacıların Tarihi

Kadınlar her zaman şifacıydı. Onlar tarihin lisanssız doktorları ve anatomi uzmanlarıydılar. Kürtaçıcı, hemşire ve danışmandılar. Onlar; şifalı bitkiler yetiştiren ve bunların nasıl kullanılacağıyla ilgili sırları birbirleriyle takas eden eczacılardı. Evden eve, köyden köye dolaşan ebelerdi. Yüzyıllar boyunca kadınlar diplomasız doktorlardı. Kitaplar ve dersler onlara yasaktı. Halk onlara “bilge kadın” derken otoriteler ise “cadı”, “şarlatan” dedi. Tıp, kadınlık mirasının, tarihinin ve doğuştan gelen hakların bir parçasıdır.

ORTA ÇAĞDA CADILIK VE TIP

Cadılar, modern tıp teknolojisinin gelişmesinden çok daha önce yaşadılar ve yakıldılar. Büyük bir çoğunluğu köylü, yoksul nüfusa hizmet veren alaylı şifacılar ve onların bastırılması, yönetici sınıfın himayesi ve patronajı altında yeni bir erkek tıpçılar grubunun yaratılmasına neden oldu.

Cadı avlarının kalıcı bir etkisi oldu; kadınlar bundan sonra daima cadılıkla ilişkilendirildi ve bir kirlenmişlik havası, özellikle ebelerin ve diğer kadın şifacıların çevresini sardı.

CADI AVI

Cadı avı çağı, 14. Yüzyıldan 17. Yüzyıla uzanan dört yüzyıllık süreyi kapsar.

Çoğunlukla canlı canlı kazığa bağlanıp yakılmak biçiminde infazlar gerçekleşmiş olup günde iki defa olmak üzere Alman şehirlerinde yılda ortalama 600 cadının infaz edildiği düşünülür.

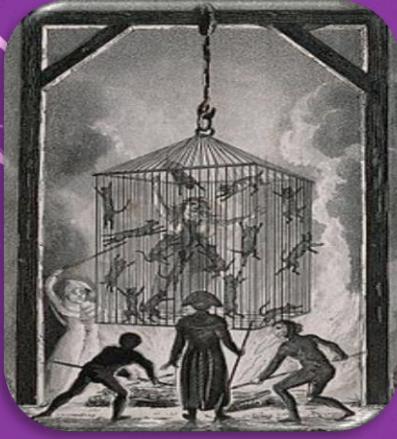

İnfaz edilenlerin %85i genç, yaşlı ve çocuk olmak üzere kadınlardır.

Bir cadı avının nasıl yürütüleceği konusunda yegâne kaynak olarak görülen 1484'te din adamları Kramer ve Sprenger tarafından kaleme alınan Malleus Maleficarum, üç yüzyıl boyunca her hakim ve cadı avcısının kürsüsünden cezalar dağıtmıştır.

Bu cezalara örnek vermek gerekirse; suçlanan kişi çıplak soyuluyor tüm vücudu tıraş ediliyor, kelebek vidalarla işkence sehпасına oturtuluyor, çiviler ve kemik kıran çizmelerle işkenceye maruz bırakılıyor, dövülüyor ve aç bırakılıyordu.

CADILARIN SUÇLARI

Malleus Maleficarum'dan alıntılar:

“Bir kadın yalnız başına kaldığında kötülük düşünür.”

“Cadılığa dair her şey dünyevi şehvetten gelir, kadınlar da bu şehvete doyamazlar. Bu nedenle şehvetlerini doyurabilmek için şeytanlarla düşüp kalkarlar. Gayet açıktır ki cadılık sapkınlığıyla kirlenmiş kadınların sayısı erkeklerden çoktur ve bunda şaşılacak bir şey yoktur. Kutsal Yüce Yaradan erkek cinsiyetini böyle büyük bir suçu işlemekten sakınmıştır.”

Yüzlerce yıl sonunda cadılık suçlaması çok sayıda günahı kapsar hale gelse de şu üç temel suçlama tekrar tekrar ortaya çıkmıştır;

Birincisi, erkeklere karşı işlenen her cinsel suçtan cadılar sorumlu tutuldu, açıkça kadın cinselliğinden dolayı suçlandılar.

İkincisi örgütlü olmakla suçlandılar.

Üçüncüsü ise sağlığı etkileyen -olumlu ya da olumsuz- büyü güclere sahip olmakla suçlandılar. Sıklıkla ve spesifik olarak tıbbi ve doğumla ilgili becerilere sahip olmakla suçlandılar.

Bu alıntılarda açıkça görülen kadın düşmanlığı aslında cadı avı çılgınlığının dayandığı en temel noktadır.

ŞİFACI OLARAK CADILAR

Şimdi bu suçlamaların en fantastik olanına geliyoruz:

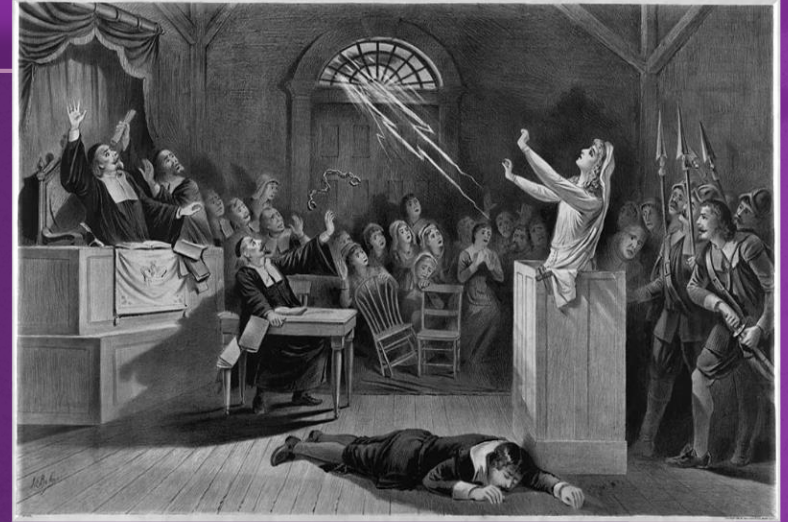

Cadılar yardım etmek ve şifacılıkla da suçlanmışlardır. İngiliz cadı avcılarının başında gelenlerden biri şöyle demiştir;

“Asla unutulmamalıdır ki sonuç olarak cadıdan anladığımız şey yalnızca öldüren ve eziyet edenler değildir; tüm falcılar, büyücüler, hilebazlar, halk arasında bilge kadın denilenlerdir. Cadılarla aynı sayıdadırlar, zarar vermeyip iyilik yaparlar, katledip yok etmek yerine koruyup kollarlar. Tüm cadılar ama özellikle iyilik yapan cadılar ızdırıp içinde ölseydi bu ülke için bin kat daha iyi olurdu.”

Cadı-şifacılar, çoğunlukla çevrelerinde doktor ve hastane olmayan ve hastalıklardan daha kötü şekilde etkilenen insanlar için başvurulabilecek tek tıbbi uygulayıcılardı. Cadı ve ebeler arasında ise güçlü bir ilişki kurulmuştur. “Hiç kimse Katolik Kilisesine ebelerden daha fazla zarar veremez.” demiştir cadı avcılarını Kramer ve Sprenger.

Bilge kadın ya da cadının, yıllar boyunca denenmiş birçok ilacı vardı. Cadıların geliştirdiği bitkisel ilaçların çoğunun hala modern farmakolojide yeri vardır.

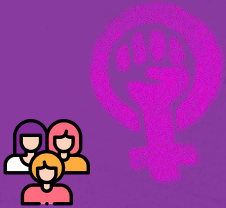
Kilise doğum sancısını Tanrı'nın ilk günahı işleyen Havva'ya verdiği ceza olarak kabul ederken cadılar ağrıyı azaltmak için "çavdar mahmuzu" (ergot alkaloidi) kullanıyorlardı.

Düşük tehdidi olduğunda "güzelavratotu"nu (belladonna-atropin) rahim kasılmasını önlemek için kullanıyorlardı.

"Yüksükotu"nun(digitalis) da İngiliz bir cadı tarafından keşfedildiği düşünülür ve hala digoksinin üretildiği kaynak bitkidir.

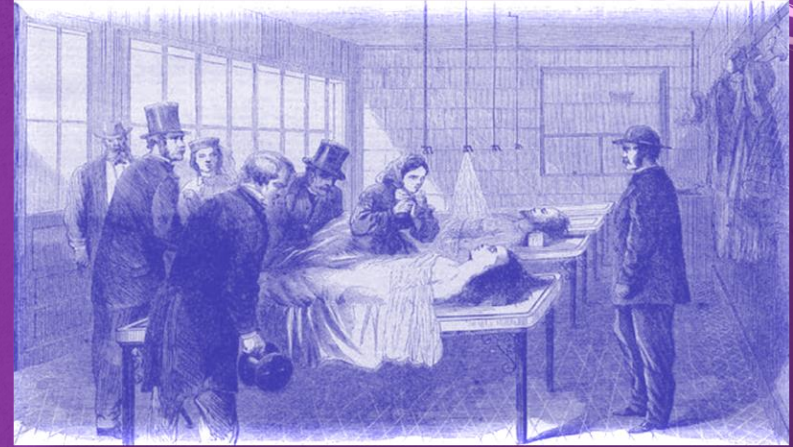

AVRUPA'DA TIP MESLEĞİNİN YÜKSELİŞİ

Cadılar halk arasında çalışırken, yönetici sınıflar kendi seküler şifacı türünü, üniversite eğitimi almış hekimlerini yetiştiriyordu.

Tıp mesleği, cadı avlarının başlamasından çok daha önce, aktif olarak kadın şifacıların yok edilmesine, mesela üniversitelerden dışlanmasına bağlanmıştır.

5. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar Kilisenin tıp karşıtı duruşu bir meslek olarak tıbbın gelişmesinin önünü tıkıyordu. Sonra 13. Yüzyılda Arap dünyasıyla kurulan bağların etkisiyle üniversitelerde tıp okulları belirmeye başladı, çok sayıda varlıklı genç erkek tıp eğitimine talip oldu.

Ancak Kilise bu yeni mesleğe çok sıkı kontroller getirdi, hekimlerin bir papazın yardımını veya danışmanlığı olmadan iş yapmalarına veya günah çıkarmayı reddeden hastaları tedavi etmelerine izin verilmiyordu. Tıp cerrahiden keskin bir şekilde ayrılmıştı, cerrahi neredeyse her yerde aşağılayıcı ve bayağı bir iş olarak görülüyordu.

Geç Orta Çağ tıbbının bilim olarak kabul edilecek bir yanı da yoktu, öğretilen tıp teorisi Galen'in çalışmalarıyla sınırlıydı, özellikle yaralar söz konusu olduğunda "kan akıtma" yaygın bir uygulamaydı, tıp öğrencileri eğitimleri boyunca neredeyse hiç hasta görmezdi ve deney yapmazlardı.

Tedavi diye verilen hizmet büyü sözler ve yarı-dinsel ritüeller şeklindeydi.

II. Edward'ın şahsi hekiminin diş ağrısı için tedavi yöntemi hastanın çenesi üzerine "Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adına amin" yazmaktan ibaretti. Cüzzam için başvurulan tedavi ise kurak yerlerdeki taşlar arasından yakalanan bir kara yılanın etinden yapılan et suyu çorbasıydı.

Cadı şifacılar “büyü” yaptıkları gerekçesiyle infaz edildikleri zamanlarda tıp “bilimi”nin durumu buydu. Cadıların bilgi birikimi o döneme göre öyle büyüktü ki modern tıbbın babası olarak kabul edilen Paracelsus 1527’de yazdığı farmakoloji metnini yakmış ve “tüm bildiklerini kadın büyücülerden öğrenmiş olduğunu” itiraf etmişti.

 Kilise, devlet ve tıp mesleği arasındaki ortaklık, cadı avları döneminde doruk noktasına ulaşır.

 Doktor, davalarda tıbbi “bilirkişi” olarak tutulmuş ve yargılamayı bilimsel bir havaya büründürmüştür.

 Mahkeme bir hamlede erkek hekimi, yargılaması için çağırdığı kadın şifacının çok daha üzerinde ahlaki ve entelektüel bir yere yerleştirdi.

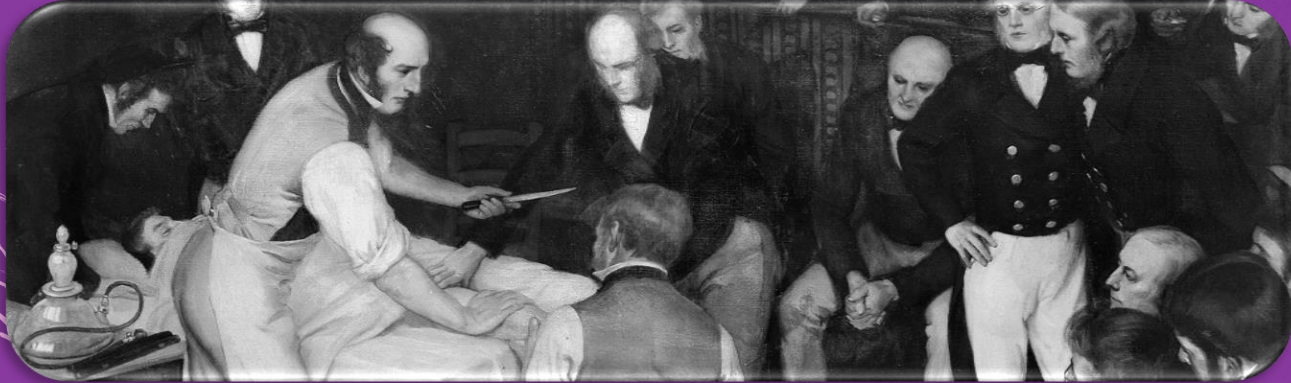
 Doktor bu yeni konumunu kendi tıbbi ve bilimsel başarılarına değil, iyi hizmet ettiği kiliseye ve devlete borçluydu.

AMERİKA'DA TIP MESLEĞİNİN YÜKSELİŞİ

ABD'de erkeklerin şifacılık rollerini ele geçirmesi Avrupa'dan daha sonra olmuştur fakat çok daha ileriye gitmiştir. Günümüzde bile hala kadın doktor sayısının en az olduğu sanayileşmiş ülkelerden biridir. (2022 yılında aktif hekimlerin %38'ini (toplam 371.851) kadınlar oluştururken, bu oran 2004 yılında %26'ydı (toplam 188.926).

Nasıl oldu da belli bir grup (erkek, beyaz, orta sınıf) şifacı, 1800lerin başlarında Amerikan tıp alanına hâkim olan ve kendileriyle rekabet eden tüm halk şifacılarının, ebelerin ve diğer hekimlerin yerini almayı başardı? Gerçek cevap, 19. Yüzyılda yaşamın tüm alanlarında iktidar için verilen uzun süreli sınıf ve cinsiyet mücadelesi hikayesinin bir parçasıdır.

1800lerin başlarında resmi eğitim almış doktorlar kendilerine “hakiki” doktorlar demeye başlamış, alaylı şifacıları kendilerini ayırmanın tıbbi tekelleştirmenin ilk adımını atıyorlardı. Aldıkları eğitimin içine ise aslında tıbbi bilim adına bir şey yoktu.

- “Aşırı miktarda tedavi” yöntemlerini öğrenip kullanıyorlardı, bu da halkın “hakiki” doktorlara güvenmemesinin sebeplerindendi.
- Aşırı miktarda kan akıtma, yüksek doz müshil verme (barsak temizliği?), fazla afyon kullanımını gibi var olan hastalıktan daha ölümcül tedaviler uyguluyorlardı.
- Alaylı hekimlerse daha güvenli hafif bitkisel tedaviler, kişinin beslenmesinin düzenlenmesi, yeterli sıvı tüketilmesi gibi destek tedavilerine başvuruyorlardı.

Hakikiler 1830 yılında on üç eyalette alaylı şifacıların bütün tedavilerini yasaklatan ve “hakikiler”i yegâne yasal şifacılar olarak tepeden indiren tıp lisansı yasalarının çıkartılmasını sağladılar.

Bu yasa halkta bir öfke yaratarak «Halk Sağlığı Hareketi»nin doğmasına sebep oldu.

Kadınlar ve işçi sınıfı bu hareketin belkemiği idi. “Kadınlar Fizyoloji Dernekleri” kurulmuş, kadın sağlığı ile ilgili eğitimler verilmeye başlanmıştır.

Hareket tıbbi elitizme yapılmış radikal bir saldırı, geleneksel halk tıbbının ise tasdiklenmesiydi. “Herkes, kendi kendisinin doktorudur.” Sözü bu hareketin sloganı olmuştu.

1840lara gelindiğinde tıp lisansı yasaları tüm eyaletlerde iptal edilmişti.

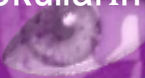

Hakiki tıp eğitimi kapılarını erkeklerden başka herkese kapatırken, tıp cemaatleri okulların kapılarını kadınlara açmaya başladı.

Birleşik Devletlerde tıp diplomasını alan ilk kadın *Elizabeth Blackwell*dir.

Hakikiler 1848'de ilk ulusal örgütlerini kurdular; Amerikan Tıp Derneği. (AMA).

Hakikiler bu dönemde alaylı hekimlere, cemaat doktorlarına ve kadın hekimlere saldırmaya başladı.

1910'da yayınlanan Flexner raporu ile birçok tıp okulu John Hopkins modeline uymadığı için kapatılmış, çok katı yasalarla tıp eğitimi sadece orta sınıf beyaz erkeklere tahsis edilmiştir.

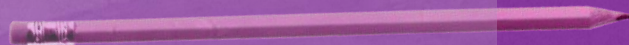
EBELERİN YASADIŞI İLAN EDİLMESİ

Tıp eğitiminden herkesi dışlamayı başaran hakikilerin sıradaki düşmanı halk tıbbının son uygulayıcıları olarak hizmet veren ebeler olmuğu.

Ebeleri doğum sırasındaki enfeksiyonlardan sorumlu tutarak çok küçük önlemlerle engellenebilecek hastalıkları bahane ederek tıbbi alandan uzaklaştırmaya çalıştılar ve de başardılar.

Doğumla ilgili uygulamaları doktorlarla sınırlayan yasalar geçti. Yoksul, siyahi, işçi sınıfına mensup olan halka hizmet veren ebeler, devlet nezdinde de gelir kaybına yol açtıkları için kolayca gözden çıkarıldılar.

LAMBALI KADIN

Sağlık alanında kadınlara kalan tek meslek artık “hemşirelik”ti. Bakım veren, şefkatli, itaatkar kadın algısıyla hemşirelik makbul kadınlığa çok uygundu.

Florence Nightingale Kırım Savaşı'nda cephe hastanelerinde disiplinli, ayık, orta yaşlı, doktor emretmeden kılını kıpırdatmayan, itaatkar hemşire rolünü üstlenmiş, kendini düşünmeksizin yaralılara hizmet veren “lambalı kadın” olarak yeni hemşireliğin kodlarını yazmıştı.

BİZİM TARİHİMİZ

Türkiye’de kadınların tıp eğitimi almaları, dünyada olduğu gibi uzun ve zor bir süreç içinde gerçekleşebilmiştir. Kadınlar, Osmanlıda geleneksel bir anlayışla yalnızca ebe ve hemşire olarak sağlık alanında görev alabildiler.

1842’de ebelerin sınava tutularak ruhsat almaları şart koşuldu. Bu gelişmeyi, hemşirelerin 1908’de modern anlamda ilk eğitimlerini almaları izlerken kadın hekimlerin tıp eğitimine ilk ayak basmaları ancak 1922 yılını bulmuştur.

Bu tarihe kadar yalnızca yabancı kadın hekimler çalışma iznine sahipken, çok az sayıda Türk kızını tıp fakültesi okuyabilmek için yurt dışına çıkmış, döndüklerinde hekimlik yapabilişlerdi.

BİZİM TARİHİMİZ

Kadınlar Dünyası dergisinde yazan mücadeleci kadınlar Türk kadınlarının tıp eğitimine dahil olabilmesi için çok çaba göstermiştir. Mükerrerem Belkıs bu önemli kadınlardan biridir. Kadınların tıp eğitimine alınması için çabalayan erkekler de vardır. Dr. Besim Ömer Akalın yıllar süren mücadele sonunda 1922'de 5 kadın öğrenciyi İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesine kaydettirmiştir. 1928'de bu kadınlar hekimlik diplomalarını alabilmişlerdir.

BİZİM TARİHİMİZ

Almanya'daki Würzburg Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim almış Hatice Safiye Ali, 1922'de Türkiye'ye dönerek görev yapan ilk Müslüman Türk kadın hekimidir.

Osmanlı Ermeni tebaasından olan Dr. Zaruhi Kavalcıyan 1903'te ABD'de tıp eğitimini tamamlayıp Anadolu'ya dönerek hekimlik yapan tarihimizdeki ilk kadın hekimidir.

SONUÇ

Kadınlar tıp tarihi boyunca pasif izleyiciler değillerdi. Bugünkü sistem kadın ve erkek şifacıların rekabetinden doğdu ve şekillendi. Tıp mesleği kuruluşu itibariyle kadınlara ayrımcılık yapan bir kurum değil, kadınları dışarıda tutmak için tasarlanmış bir kaleydi.

Cadılar; pragmatik, empirist ve edepsiz oldukları gerekçesiyle saldırıyla uğrarken 19. Yüzyılda retorik tersine dönerek kadınları bu sefer de bilimdışı, hassas, duygusal olarak yaftaladı. Stereotipler, patriarkanın işine gelecek şekilde tarih boyunca değişmişlerdir.

Kadın sağlık çalışanları olarak, bugün gördüğümüz baskının, kadın olduğumuz için gördüğümüz baskıyla ayrılmaz bir bağlantısı vardır.

Tarihte erkekler sağlık sistemindeki iktidarlarını bilimsel bilginin tekelleşmesine borçludur. Bize bilimin idrakımızın çok ötesinde olduğuna inanmamız öğretilmiş, kendi bedenlerimize yabancılaşmamızın temelleri böyle atılmıştır.

GÜNÜMÜZ

- ❖ Doktorların hastalıkların tanısı, tedavisi ve önlenmesi hakkında bildikleri, çoğunlukla erkekler üzerinde yapılan çalışmalara dayanmaktadır.
- ❖ FDA 1977'de, doğurganlık potansiyeli olan kadınların Faz I ve erken Faz II ilaç denemelerinden hariç tutulmasını önerdi ve kabul edildi.
- ❖ FDA'nın aldığı bu karar kadınları ilaç denemelerinin erken aşamalarından dışlayarak, ilaçların kadınları nasıl etkilediğine dair veri eksikliğine yol açtı.
- ❖ Kadınların ve azınlıkların tekrar klinik araştırmalara dahil edilmesi, kadın sağlığı hareketinin baskısıyla 1993 yılında ancak yasalaşmıştır.

GÜNÜMÜZ

- ❖ Cinsiyetin ve toplumsal cinsiyetin sağlık durumu üzerine olan etkilerini araştıran yeni bilimsel çalışmalar, Gender Medicine Dergisi ile cinsiyet araştırmaları 2000lerde hız kazanmış, çeşitli hastalıkların cinsiyete özgü formları, kadın bedenindeki tezahürleri artık daha fazla araştırılmaya başlanmıştır.
- ❖ Kadınlarda kardiyovasküler hastalıkların farkları ortaya çıkarılmış AHA kadınlarda kardiyovasküler hastalıklar için ayrı kılavuz yayınlamıştır, inflamatuvar bağırsak hastalıklarından nörolojik rahatsızlıklara biyolojik cinsiyet ilişkili farkların üzerinde durularak çalışmalar yapılmaya devam etmektedir.
- ❖ Psikiyatri alanında da kadınların özellikle toplumsal cinsiyet ilişkili dezavantajlarından kaynaklı problemlerinin erkeklerden daha fazla psikiyatrik tanı almalarına sebebiyet verdiği araştırılmış, “feminist terapi” tekniği bu ihtiyacın üzerine gelişmiştir.

BİZLER NELER YAPABİLİRİZ?

- ❖ Birinci basamak hekimleri olarak bizlerin yapabileceği çok şey hala var, halkla ilk teması sağlayan aile hekimleri olarak eski alaylı şifacıların bütünsel yaklaşımını gelişen bilimin buluşlarıyla birleştirerek hekimlik sanatına hak ettiği değeri gösterebiliriz.
- ❖ Kadın hastalarımızı muayene ederken toplumsal cinsiyet filtresinden de geçirerek değerlendirebilir, insanı zihnimizde bir “erkek bedeni” olarak kodlamamızı dikte eden; kadın bedenini “özel bir grup” gibi dışarda tutarak dünyanın yarı nüfusunun sağlığını tehlikeye atan bu ataerkil bakışa dur diyebiliriz. Kadın sağlığını önceliklendirmek halk sağlığını iyileştirmenin koşullarından biridir.

BİZLER NELER YAPABİLİRİZ?

Kadına yönelik şiddet vakalarında bizler neler yapabiliriz?

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun şiddeti derhal önlemeye ve gerekli desteği sağlamaya yöneliktir. Bu Kanun gereğince; şiddete maruz kalan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan herkes, ilgili makam ve kurumlara başvurabilir. Bu kurum ve makamlar şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi içinde bulunan kişilerin bizzat başvurması zorunlu değildir. **Şiddeti öğrenen veya tanıklık eden kişiler de başvurabilir.**

6284 sayılı kanunun 7. maddesinde şiddetin ihbar edilmesi, 16. maddesinde kurumlar arası koordinasyon başlığındaki düzenleme sağlık kuruluşlarının görev alanını da kapsamaktadır;

Bu doğrultuda bu görevi yerine getirmeyen ve şiddeti önleme noktasında gerekli adımları atmayan kamu çalışanı hekimler hakkında TCK 257 maddesinde düzenlenen “görevi kötüye kullanma” ve TCK madde 279 da düzenlenen “kamu görevlisinin suçu bildirmeme suçu ile karşı karşıya kalır.

Kadına yönelik şiddet vakalarında bizler neler yapabiliriz?

Şiddete Maruz Kalan Kadına Yaklaşımın Adımları Nelerdir?

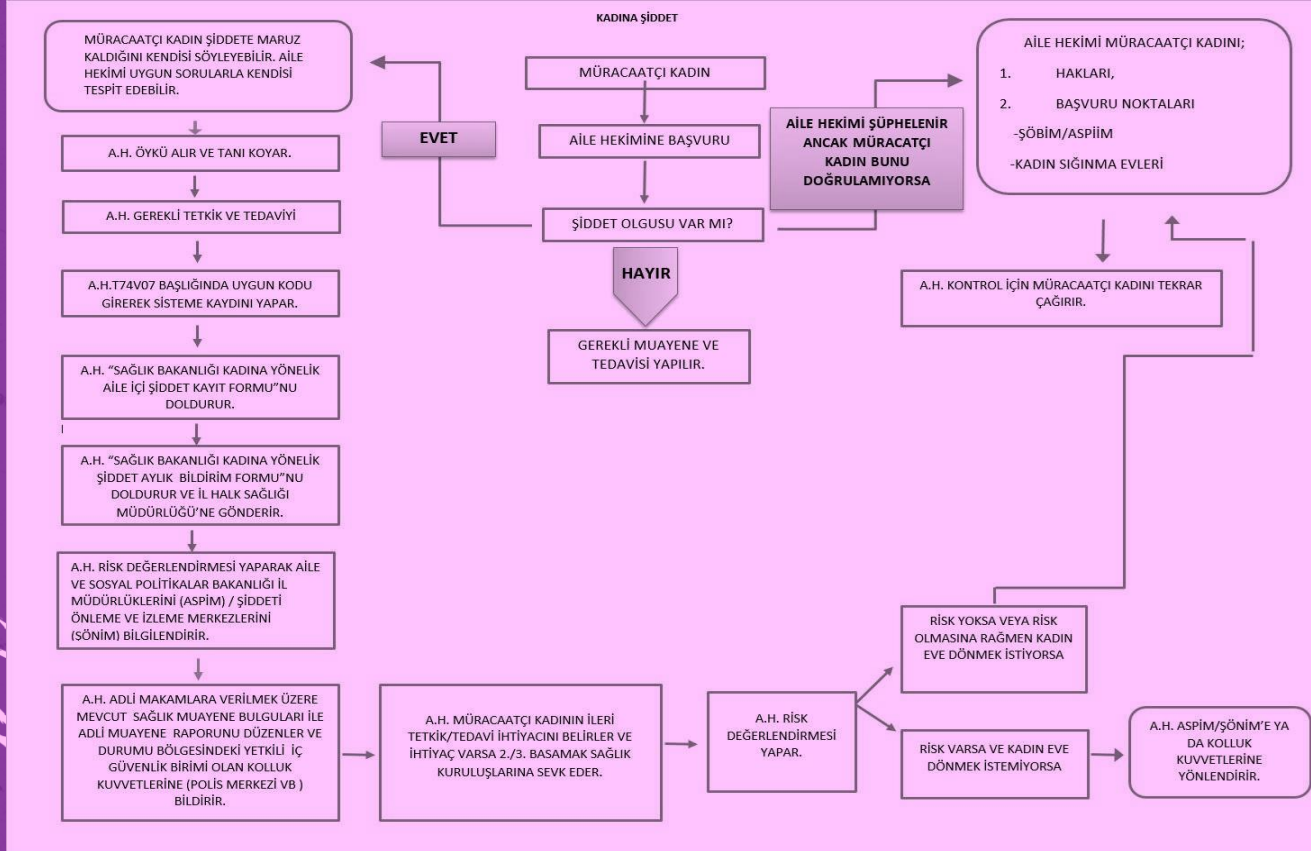

İlk Aşama Desteği (5D PRENSİPLERİ)

Dinleme	Kadını ve yargılamadan empatik bir yaklaşımla ve dikkatle dinleyin.
Düşünce ve Acil İhtiyaçların Değerlendirilmesi	Kadının duygusal, fiziksel, sosyal ve pratik gereksinimlerini tespit edin ve karşılamak için gereğini yapın. Örneğin çocuğuna bakılması gerekiyorsa, kurumda iken çocuğun bakımını sağlayacak düzenlemeyi yapın.
Doğrulama	Kadını anladığınızı ve ona inandığınızı gösterin ve olanların onun suçu olmadığını anlamasına yardımcı olun.
Duruma Uygun Emniyet Ve Güvenlik Önlemleri Alma	Eğer şiddet olayının tekrarlama riski varsa kadının kendini koruyabilmesi için bir plan yapmayı önerin.
Destekleme	Bilgiye, hizmetlere ve sosyal desteğe ulaşabilmesi için kadına destek sağlayın.

Kadına yönelik şiddet vakalarında bizler neler yapabiliriz?

Kadına Yönelik Şiddet Vakasında Ulaşılabilir Kurumlar

ALO 183

Bursa Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) (Telefon: (0224) 223 03 68)

Barolar Birliği Kadın Hakları Merkezi Hattı (Telefon: 444 26 18)

Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği (Bursa) (Telefon: 0531 033 88 44)

Kadın Danışma Merkezi Hizmetleri-Bursa Büyükşehir Belediyesi (Telefon: 444 16 00)

Nilüfer Belediyesi Konak Kadın Dayanışma Merkezi (Telefon: (0224) 452 82 13)

Nilüfer Belediyesi Görükle Kadın Dayanışma Merkezi (Telefon:(0224) 483 71 15)

İLİNİZDEKİ İLETİŞİM NUMARALARINI ÇALIŞTIĞINIZ BİRİMDE GÖRÜNÜR YERLERE ASABİLİRSİNİZ!

Kadın Hastalıkları ve Doğum uzmanı Dr. Aynur Dağdemir, 2015 yılında birlikte çalıştığı kadın sağlık çalışanına yönelik şiddeti önlemeye çalışırken, kadına yönelik şiddetin kurbanı oldu ve vahşice kalbinden ve beş yerinden bıçaklanarak KATİL YUSUF DEMİRBAŞ tarafından katledildi.

19 yaşında iki öğrenci olan Ayşenur Halil ve İkbal Uzuner 4 Ekim 2024 tarihinde İstanbul'un farklı ilçelerinde yarım saat arayla, vahşice, planlı bir şekilde KATİL SEMİH ÇELİK tarafından katledildi.

SİDDETEN ÖLEN KADINLAR İÇİN DİJİTAL ANIT

2024 2023 2022 2021 2020 2019 2018 2017 2016 2015 2014 2013 2012 2011 2010 2009 2008

AYÇILAMA ENGLISH Arama

Südenaz U.	Asiye Günay	Fahriye Asena Esikkanbur	Elif Gözen	Bahriye Kalaycı	Şirin Elmas Hanlıç	Tuğba Yavaş	M.G.	Ayşe Koçak	Yasemin Yorulmaz	Tuba Adım	Duygu Şahin	Damla Nur Kavraz	Mine Özcan	Sevgi Gezer
Yasemin Uludağ Çetin	A.C.	Ebru Küçüktaşdemir	Necla Kaçar	Hasibe Tosun	Canan Cent	Fatma Biricik	E.D.	Senay Gerçek	Güldane Gerçek	Gaye Gerçek	Aysel Koçak	Semanur Arslan	Emine D.	Melek Karabudak
Rojin Kabası	Dilek Dikmen	Burçin Sevgi T.	İrmak Yaşar	Sevgi Gülden Yalçın	Manal Kiyılı	Nimet Araz	Gülçin Kaya	Sevim Kaya	Ayşeğül Sefer	Huriye Özkan	Nuran Sevilgen	Cavidan Aydın	N.Ç.	Güler Muslu
Emine Demir	Edanur Demir	Medine Demir	Azra Demir	Gülcan U.	Gülcan Usal	Berrivan Onala	Sıla Y.	Bedriye İşik	Sonay Özlük Aslan	Fatma Özdemir	Ayşenur Halil	İkbal Uzuner	Zehra Gün	Güler Öter
Sibel Aygün	Aylin Palas	Zehra K.	Gülsüye Ortakçı	Sıla M.	Hazal Gençler	Zelha Kılavuz	Özge Hançer Girgic	Esn Karabıyık	Dilek A.	Devrim Emir	Berir Yılmaz	Nurcan Karayışık	Ebru Ocal	Selda Eler
Esra Boğurcu	Dilran Yıldırım	Ruhan Akkaya	Fadimana Ok	K.A.	Ebru G.	Pelin Karaca	Esmal Akpulu	G.Ç.	İsmi Bilmiyor	Aysel Yıldız	Zehinso Davıyavova	Döne Bozdemir	Çiğdem Eskidemirci	Fadim Temirhançoğulhan
Hacer Ozan	Hatice Rençber	Hawwa Kılıç	Maşa A.	Maşa A.	Elif Çeren Arslan	Hamsiyet Çetin Görmeyer	Na'im Güran	Feride Güzula	Sehla Gündüz	Hatice Gül	Dursüne Canbaroğlu	Gülizar Çolak	Tuğba Koc	Nebahat Yüksek
Nurcan Burak	Naciye Y.	Meve Daşcan	Ayşe Düstü	Ebru Duvar	Emine Sezer	Cemre Şimşek	Nira Şimşek	Çeylin Şimşek	Senem Kıvrık	Derya Demir	Eylem Sevilten	Elif Dim	Gülizar Çolak	Gülizar Altıntaş
Elif Durmaz	A.O.	Nuhibe Yılmaz	Sezen Sarısaray	Duru Pakardaz	Oznuur Akkaya	Zulbiye Bahadır	Sinem Çiğioğlu	Kyomet Çetinkaya	Sedef Çınar	Serpil Gül	Hilmire Tuğba Esgin	Vesile Akçın	Arife Öz	Fatma Demir
Sultan Tosun	S.K.	Leyla Çetiner	Müge Elbeli	Aynur Çilli	Hanife Y.	Nuray Yıldız	Gülhan Baytok	Sozen Tutci	Cansu Tarak	Nurten Yapıcıoğlu	Fatma O.	Elif Avcı	Salha K.	Esma Biçer
Erva Raziye Asar	Merve K.	Seher İşler	Songül Budak	Cansu Aslan	Rukıye Yıldırım	Safiye Biçak	Doğa Kekik	İklim Altınsoy	Pera Balabıyık	Sevgi Koçer	Yusra Binnaz Çımtay	Hatice Usalın	Hatice Çelik	Antika Ayer
Selen Akpolat	Nurcan Tekdemir	Ümmü Doğan	Semih Türk	Gizem Nazife Türk	Fatma Kahraman	Hilal Kar	Sukran Eba	Leyla Erat	Gülşüm Mertöglü	Fatma Nur Bezen	Seher Aktekin	Aylin Ekiz	Merve Şahin	Hacer Çağla Çetinalp
Victoria Vera Blyth	Merve Karabaş	Semih Koca	Hilal Nur Koca	Lale Polat	Gülşen Çalkışan	Sedef Güler	Sanıye Arslan	Hediye Kocaturk	Nur El Süleyman	Esma Şimşek	Şule Özlem Ural	Serap Doğan	Zeynep Kılıç	Ash Kılıç
Sevilay Yılmaz	İsmi Bilmiyor	Başak Tekin	Çeylan Demir	Zahra Noyous	Naighan Can	Fatma Can	Kasim Yıldırım	Cennet Akdoğan	Zinnetur Avar	Hançul Çiğler	Sadiye Özzeri	Rümeysa Meris Özcan	Nazlı Akdoğan	İrem Er
Hanife Yılmaz	Naziregül Onhan	Meryem Karakoçak	Sezen Binçin	Bahar Kaban	Aylin Pekin	Sevim Duman	Nisnarur Öztürk	Zeynep Özdemir	Hasret Öztürk	Zemzem Özdemir	İzibel Baba	İnaye Hellak	Hatice E.	Saadet Gay
Duygu Şirin	Merve Kuvara	Emine Kuvara	B.S.	Buse Erkin	Dilara Günana	B.S.	Gülşay Akça	Edanur K.	Hayriye Demir	Saadet Yürekürük	Ashfaq Ahmad Qureshi	Hivda Temel	Minenur Ala	Gülcan Güneş
Gözde Yılmaz	Esra Y.	Emine Derviş	Tulay Tolu	Buse Demirkıran	Nazlı Tepedir	A.K.	Leyla Akyol	Aysel Aslan	N.A.	İlknur Çetin	Fatma D.	Betül Kurt	F.C.	Yaren Küçük
Sultan Akgül	Selin Yalın	Sahure Dudu Bahçeci	Meltem Zengin	Yonca Kazan Coşkun	Asya Can	Emine Boynueğri	Asya C.	Buse Ateş Suna	Nursel Yılmaz	Turkan Abay	Kubra Kanat	Sevge Eren Koc	Ayşe Tek	Esmal İşik
Petek Aksak	Semanur Çakır	Gaye Krayan	Yıldız Yılmaz	Selda D.	Besra Kırmızı	Selma Çiftçi	Sevda Meşe	Gülşeren Yıldırım	Tuğba A.	Naciye Cengiz	Nese G.	Emine Özlük	Serap Yıldız	Esra Uğak
Husna Falay	İrem Falay	Sevide Çitit	Gülhan Esen	Esra Yılmaz	Kadriye Boçkun	Asude Helen Boçkun	Ömür Arslan	Hamide Urkapu	Songül Kürt	Duygu Can	Zahide Yurtkal	Canan Kabil	Naile Y.	Melek Sallan
Havva Sonmez	Salma Omarova	Zeynep Bedir	Feray Balaban	İzvede Albin	Ayşe İnceoğlu	Rukıye Acan	Meryem Biçer	Ayşe Dilek	Hande Çetinerözü	Sahiba Çimen	Levent Demir	Elif Süydan	Özlem Çarıkaya	Hüsnü Evren Aslan
Tuba Asıcı	Sevilce Kurt	Emine Utku Araz	Na'im Gül Karim											

Katledilen Kadınların Anısına Saygıyla...

KAYNAKLAR:

- "Violence against women, 2018 estimates". Dünya Sağlık Örgütü. 9 Mart 2021
- Barbara Seaman, Laura Elridge, "Kadın Sağlığı Hareketinden Sesler" Ayizi Kitap, 2014.
- Dikmen H., Munevver G., "The relationship between domestic violence and the attitudes of women towards honor, gender roles, and wife-beating in Turkey." 2020.
- Morgen, Sandra (2002). Kendi Ellerimize: Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Kadın Sağlığı Hareketi, 1969-1990. NJ: Rutgers Üniversitesi Yayınları.
- Reverby, Susan M. (2002). "Feminizm ve Sağlık". Sağlık ve Tarih, JSTOR.
- Barbara Ehrenreich, Deirdre English, "Cadılar, Ebeler ve Hemşireler" (1972)
- Sex and gender: modifiers of health, disease, and medicine, review, The Lancet Volume 396, Issue 10250, 22–28 August 2020, Pages 565-582.
- <https://anitsayac.com/>
- <https://morcati.org.tr/>
- <https://istanbulsozlesmesi.org/sozlesmenin-tam-metni/>
- <https://istahed.org.tr/istahed-bilim-komisyonu-diyor-ki-kadina-siddet/>
- 12. Atıcı E, Erer S., Türk Kadınlarının Tıp Eğitimine Başlama Süreci ve İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesi'nden Mezun Olan İlk Kadın Hekimler.
- 13. Namal F, Erdem M., Türkiye'de Kadınların Tıp Eğitimine İlk Kabul Ediliş Süreci, Öncüleri ve Başarıları, WORLD WOMEN CONFERENCE-VII March 7-9, 2024.